

Kosinsky Richárd

„Bináris mondatszerkesztés”

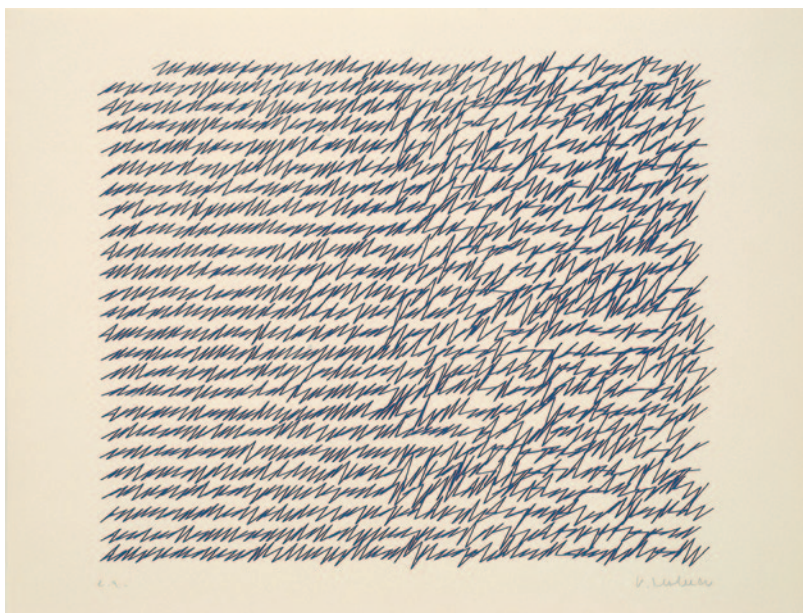
Vera Molnar: Egy százalék rendetlenség

➔ Kepes Intézet, Eger

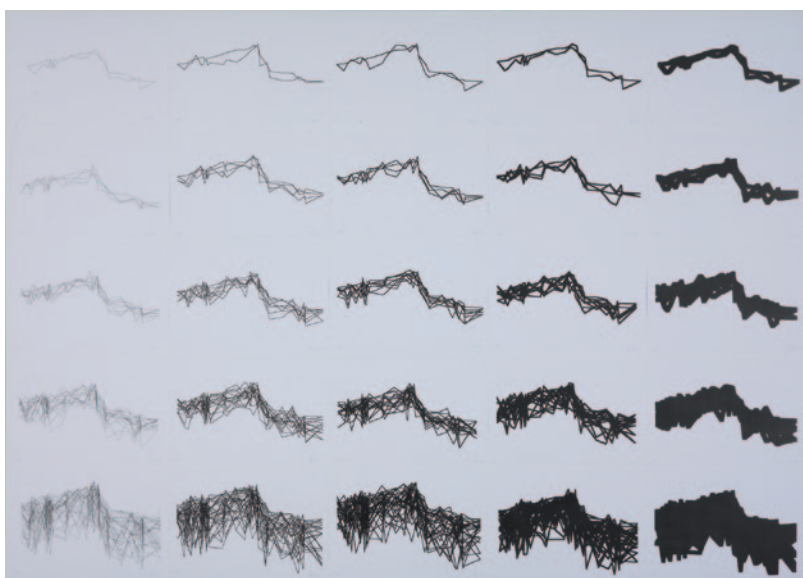
➔ 2012. március 2 – május 27.

A Kepes Intézet március elején erős felütéssel három, lazán összefüggő és elegáns gondolati ívet mutató kiállítással nyitotta meg kapuit: a Kepes György állandó tárlattal, valamint a Franciaországba szakadt Vera Molnar és a kortárs média-, fotó- és kinetikus művészet alkotásait bemutató két időszakos kiállítással.¹ Az Intézet újbóli megnyitása fontos mérföldkő (lehet) a magyar kulturális

1 Másodfokú egyenletek / Quadratic Equations, 2012. március 2 – június 1., Kepes Intézet, Eger, Széchenyi u. 16.

VERA MOLNAR
Anyám levelei, 1988,
szerigráfia, papír,
30 × 42 cm
Szöllősi-Nagy-Nemes
Gyűjtemény © Fotó:
Sarkantyú Illés

VERA MOLNAR
Signature – 140704-A,
2004, akril, vászon,
100 × 100 cm
Szöllősi-Nagy-Nemes
Gyűjtemény © Fotó:
Lénárt Márton

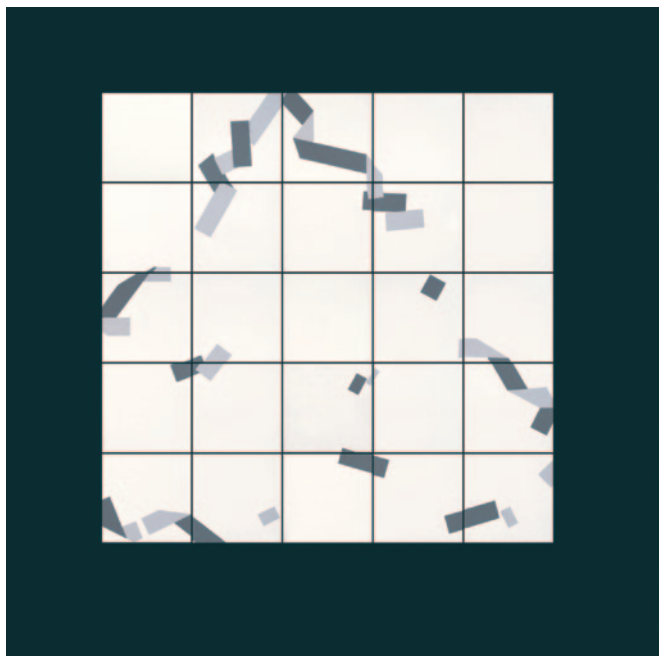
életben, de ugyanilyen tanulságos VERA MOLNAR *Egy százalék rendetlenség* című kiállítás is a digitális művészet belső mechanizmusainak megismerése szempontjából, nem beszélve a Molnar munkásságába nyert szélesebb bepillantásról.

A kiállítás az 1970-es évektől kezdve az utóbbi évekig csupán egy-egy meghatározó alkotást szerepeltet, így Vera Molnar esetében, akinek egyes alkotásai csak az azokat létrehívó szériák kontextusában értelmezhetők, csupán intenciójában retrospektív. Ezért inkább az átfogó jelzőt használnám rá; igaz, hogy ezzel együtt az eddigi legnagyobb méretű Vera Molnar kiállítás itthon. Felismerte ezt a kiállítás kurátora, LIGETFALVI GERGELY is, és inkább Molnar fajsúlyos sorozatainak kiemelésével és a kiállítás ezen mérföldkövek köré való rendezésével adott kulcsot a közönség kezébe az életmű megértéséhez.

A kiállítás elején és végén a művész generatív, permutációs struktúrákat vizsgáló sorozataiból láthatunk egy-egy darabot. Az egyazon forma variálásából létrejövő autonóm struktúrák összefüggnek és kiegészítik egymást, a képek kontextusából, az azonos sorozatba tartozó szekvenciák kontrasztjaiból kiolvasható az alkotások genezise. Az *Egy százalék rendetlenség* kiállítás központi tengelyét mégis, akarva-akaratlanul az életművet végigkísérő CÉZANNE-féle Mont Sainte-Victoire motívum jelenti. Nem a konkrét motívum, hanem az abban megtestesülő művészi attitűd. Akárcsak Cézanne, Molnar is az elemeket egymásra vonatkoztatva hozza létre alakzatait. Képei az elemek közötti folytonos váltakozásból születő különbségekre építve visszamutatnak önmagukra és átváltozásuk játéka. „A kép teljesítményére nézve meghatározó jelentőségű az elemek közötti összes átmenet rendszere, a kontrasztok potenciálja. [...] Az értelem együttesen adódik a dinamikus genezissel, az önmagát feltáró folyékony tagolódással”,² írja GOTTFRIED BOEHM Cézanne festészetének kapcsán. Cézanne-nál a hegy motívuma – az azt meghatározó rend – a látás tapasztalatában realizálódik, „létesülésének e permanenciájában”.³ Molnar alkotásainak lényege – SAUSSURE elméleteit átültetve a vizualitás nyelvére – a diszkrét, önreferens jelek különbözőségében megjelenülő, az abból fakadó képi szöveg kontextusában és kontrasztjában rejlik. Vera Molnar festményeit ugyanúgy olvasni kell ebben az értelemben, mint Cézanne alkotásait. Molnar Sainte-Victoire interpretációi szintaxisának megértésével a kiállítás többi része is könnyűszerrel értelmezhető. A *Sainte-Victoire hegy*

2 Gottfried Boehm: *Paul Cézanne: Montagne Sainte-Victoire*. Válogatott művészeti írások. Szerk.: Bacsó Béla. Budapest, 2005. 67. o.

3 U.o. 69. o.

VERA MOLNAR
A Sainte-Victoire hegy 25 négyzetre bontva, 2004, akril, vászon, 25 x (30 x 30 cm)
Szépművészeti Múzeum, Budapest

25 négyzetre bontva⁴ című festményen vagy a négyzethálós papírba tépésekkel belevitt hegy-motívum esetében, ahogy említettem, a hangsúly nem a hegy motívumán, hanem az azt konstituáló képi jelek viszonyán, a vonalak egymásra vonatkoztatásában és az általuk újradefiniált motívum felismerésén, a képi „evidencián” van. A számítógépes művészet metódusai kapcsán PATRICIA SEARCH ezt a perceptuális tudásunk újrendezésének, reflektív absztrakciónak nevezi.⁵ A fenti olvasat természetesen nem Vera Molnar művészetének kánonja, csupán ennek a kiállításnak egy lehetséges interpretációja, amit alátámaszt a Cézanne hommage-ok relatíve nagy száma és a 2010-es, Szépművészeti Múzeumban bemutatott *Vera Molnar / Cézanne* kiállításra és annak katalógusában⁶ leírtakra

4 Vera Molnar: *A Sainte-Victoire hegy 25 négyzetre bontva*, 2004, akril, vászon, 25 db x 30x30 cm, Szépművészeti Múzeum

5 Patricia Search: *The Semiotics of the Digital Image* In: Leonardo, Vol. 28, No. 4. (1995), pp 311-317

6 Vera Molnar / *Cézanne*, Szépművészeti Múzeum, 2010. A kiállításához kapcsolódó katalógus: *Vera Molnar / Cézanne*. Szerk.: Geskó Judit, Kumin Mónika. Szépművészeti Múzeum, Budapest, 2010

VERA MOLNAR
Sainte-Victoire, 2003, akril, fekete papír, 15 x 25 cm
Szöllősi-Nagy-Nemes Gyűjtemény © Sarkantyú Illés

VERA MOLNAR
Sainte-Victoire, egy vonalból, 1999, számítógépes print, 25 x (210 x 300 mm), Szépművészeti Múzeum, Budapest

való hangsúlyos hivatkozás is. Mindenesetre Cézanne motívumának kiemelt szerepe Molnar életművében nem tekinthető véletlennek. A kiállítás másik tengelye Molnar *Anyám levelei*⁷ sorozata, ahol a művész édesanyjával való levelezését folytatja – immár csak alkotásaiban. Molnar anyja halála után annak jellegzetes, a sorok elején még rendezett, majd a jobbszélen már egészen kaotikus kézírásának vizualitását „vizsgálja”. Az *Anyám levelei* sorozatnak és a többi, ugyanazon teremben kiállított, ennek logikájához kapcsolódó alkotásnak – Dürer monogramjának Vera Molnaréba való átfordítása vagy a *Signature*⁸ című festmény – mélyen személyes jellege egyértelmű, de jelen kiállítás keretein belül itt ismételten inkább a jelek egymásra vonatkoztatottságán és a kontextuson van a hangsúly. A saussure-i gondolat itt még inkább érvényesülni látszik, amennyiben a már említett *Dürer monogramon* vagy a *Signature* és *A láthatótól az olvashatóig*⁹ sorozaton a betűk permutációikban vizualitássá lényegülnek – és fordítva. Ilyen olvasatban az *Anyám levelei* is egészen új értelemréteggel bővül. Kétségtelen tehát, hogy az *Egy százalék rendetlenség* gazdag és rendkívül fontos kiállítás, amely bepillantást enged Vera Molnar életművébe, de ami talán még ennél is nagyobb érdeme, hogy egy elegáns kurátori fogással megismerhető Molnar gondolkodásmódja, utalással a digitális művészet metódusaira, megengedve az „egy százaléknyi rendetlenséget” is.

7 Vera Molnar: *Anyám levelei*, 1988, szeriográfia, papír, Szöllősi-Nagy-Nemes gyűjtemény

8 Vera Molnar: *Signature – 140704-A*, 2004, akril, vászon, 100x100 cm, Szöllősi-Nagy-Nemes gyűjtemény

9 Vera Molnar: *A láthatótól az olvashatóig*, 2010, szeriográfia, papír